

Vlerk

Vogelwerkgroep Arnhem e.o.

Jaargang 40/2 2023

redactie	Jeannette Weijers, Herman Boesveld, Bert Jager, en Bas van Balen. Erelid: Jan Schoppers
fotoredactie	Joris Bolder
redactieadres	Jeannette Weijers, vlerk@vogelwerkgroeparnhem.nl
vormgeving	Jeannette Weijers
voorzitter	Herman Boesveld, voorzitter@vogelwerkgroeparnhem.nl
penningmeester	Henk Tamerius, penningmeester@vogelwerkgroeparnhem.nl
bestuurslid	Max Janse
bestuurslid	vacant
bestuurslid	vacant
bestuursadviseur	Ruud Reddingius, r.reddingius@upcmail.nl
ledenadministratie	Henk Tamerius, ledenadministratie@vogelwerkgroeparnhem.nl
contributie	digitale Vlerk € 20.00 per jaar (€ 17.50 indien per machtiging betaald papieren Vlerk € 25.00 per jaar (€ 22.50 indien per machtiging betaald donateurs per jaar € 20.00 voor een digitale Vlerk en € 25.00 voor een papieren Vlerk bankrekening NL35 INGB0003 9834 71 t.n.v. Vogelwerkgroep Arnhem e.o. te Arnhem
losse nummers	te bestellen door € 4.00 over te maken o.v.v. " jaargang/ nummer "
website	www.vogelwerkgroeparnhem.nl
webmaster	Jorick van de Westeringh, webmaster @vogelwerkgroeparnhem.nl
druk	Editoo, Arnhem
foto omslag	Blauwborst - Jeannette Weijers
broedvogeltellingen Veluwezoom	Rob Vogel, rob.vogel@sovon.nl
broedvogeltellingen Gelderse Poort	Joost van Bruggen, 024 - 741 0441, joost.vanbruggen@sovon.nl
trektellingen	Jan Schoppers, 026 - 495 5556, jan.schoppers@sovon.nl
watervogeltellingen	Jan Schoppers, 026 - 495 5556, jan.schoppers@sovon.nl
slaapplaatstellingen	Jan Schoppers, 026 - 495 5556, jan.schoppers@sovon.nl
voorjaarsfenologie	Jos Pilzecker, 0575 - 561 042, jospilzecker@hetnet.nl
wetlandwacht Gelderse Poort Spijk - Loo	Eugene Driessen, 0316 - 224 377, ejgm.driessen@gmail.com
wetlandwacht Gelderse Poort Loo - Lathem	Jan Schets, 06 - 5135 3865, jschets48@gmail.com
waarnemingenarchief	Admin, Waarnemingen.nl, Ronald Stolk, adm.vwg.arnhem@gmail.com
stadsvogeladviseur Arnhem-Noord	vacant
stadsvogeladviseur Arnhem-Zuid	vacant
adviseur vogelbescherming	Ruud Reddingius, 026 - 362 9845, r.reddingius@upcmail.nl

RICHTLIJNEN

VOOR VLERKBIJDAGEN

stuur het artikel toe als platte tekst, dus zonder opmaakstijlen. stuur illustraties, zoals kaarten, tabellen (Excel) en foto's (JPG, zo hoog mogelijke resolutie) als losse bestanden mee. geef in de tekst aan waar ze moeten staan en voeg een bijschrift toe. De redactie van de Vlerk corrigeert altijd op taal- en typfouten en verbetert waar nodig de leesbaarheid. De redactie draagt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van de artikelen en behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren of in te korten c.q. veranderingen aan te brengen. overname van informatie uit artikelen is toegestaan met bronvermelding. op geen enkele wijze mogen foto's uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/ of openbaar gemaakt worden - zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie en/of andere rechthebbenden de redactie is niet aansprakelijk voor de inhoud van ingezonden stukken

wij verheugen ons op uw bijdrage!

Resultaten enquête 2023, nog even geduld!

Wat is het toch heerlijk als de gierwaluwen ieder jaar eind april weer gierend door de straat vliegen.

Een terugkerende gewoonte ieder jaar. Maar is het zo gewoon? Wat maken ze allemaal mee onderweg? Wat verandert er in Nederland: het aantal insecten, de temperatuur, verlies aan broed gelegenheid,... om maar wat te noemen.

Eigenlijk geldt dit ook voor de VWG Arnhem. Nog maar net het 40 jarig bestaan gevierd en je dan afvragen: Waar staan we? Wie zijn we? Wie zijn de leden? Wat is er veranderd in 40 jaar en wat niet? Wat zouden we kunnen veranderen en wie kan helpen? Deze vele vragen kwamen op de ALV afgelopen januari aan bod. De beslissing was vrij eenvoudig om het de leden te vragen. Een enquête commissie werd spontaan gevormd, bestaande uit het bestuur, Jeen Berting, Ruud Reddingius en Jeroen Willems.

En geweldig 124 vogelaars hebben geantwoord. Een bijzonder resultaat waar we iedereen heel dankbaar voor zijn dat ze de tijd hebben genomen. Alleen met het uitwerken hebben we ook wat tijd nodig. Het idee was om in deze Vlerk de resultaten van de enquête te presenteren, maar dan zou een ieder dit al in de Vlerk kunnen lezen terwijl we toch eerst een presentatie en discussie willen hebben op de ALV. De ALV is net na het uitkomen van de Vlerk gepland. Dus het advies, eerst naar de ALV komen en dan de volgende Vlerk afwachten.

Max Janse namens enquêterwerkgroep en bestuur

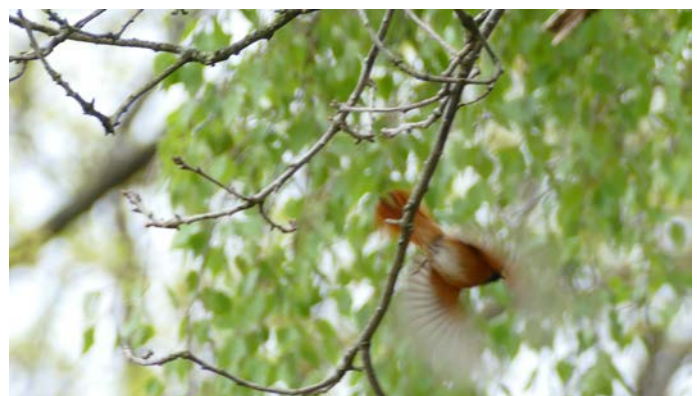
Mystery Bird

Onze (vrijwel enige) vaste inzenders Theo van Bremen en Paul van Ginkel hadden weer het goede antwoord voor de Mystery Bird opgave van vorig nummer: het was inderdaad de Grote Zaagbek.

Hierbij de volgende en laatste puzzel, ditmaal een foto gemaakt door Roy Verhoef. Vanwege het gebrek aan belangstelling - er komt nog geen handjevol inzendingen binnen, dus de logische conclusie is, dat er geen belangstelling voor deze rubriek is - houden we er mee op.

Wie doet nog een laatste poging? Bij massale reactie gaan we natuurlijk door, want er liggen nog mooie raadsels op de plank! Graag je inzending uitsluitend!!! naar vlerk@vogelwerkgroeparnhem.nl

Kopijsluitingsdatum Vlerk 2023/3: 1 augustus 2023

Vogels maken ons blij nietwaar. Niet zo lang geleden maakte ik kennis met een bijzondere vogel. Die vogel heet Theo Verhoeven en is ook nog eens lid van onze VWG. Zo gek als ik ben op Engelse drop, zo gek is die Theo op Gierzwaluwen. Hij meldde ons, dat de nestkasten op een hoge flat in Velp aan vervanging toe waren en of wij in dat opzicht iets konden betekenen. Nou, dat is bij ons niet gauw aan dovemans oren. Samen met Hans van der Vliet, ook VWG-lid, hebben wij onder leiding van Theo in februari 15 nestkasten op maat gemaakt en aan die hoge flat gehangen. Nu in mei mochten we komen kijken en ja hoor, de Gierzwaluwen vlogen als luchtacrobaten rond de flat en de meeste nestkasten waren al bezet, een groot succes, waarvan wij blij werden. In één van de volgende Vlerken zal Theo het hele Gierzwaluwenverhaal uit de doeken doen, verheug je er maar op! Nu vast een foto.

Gierzwaluw - groot jong (foto: Theo Verhoeven)

Ook ben ik blij, dat ik sinds deze week (laatste week van mei) weet in de mooiste groene stad van Nederland te wonen. Waar enquêtes niet goed voor zijn. Nu in mei zijn we als bestuur hard aan het werk om alle jaarstukken passend aan jullie te kunnen presenteren. Als deze Vlerk uitkomt kan de ALV hierover bijna beginnen of net gepasseerd zijn, we zullen zien. Iedereen krijgt in ieder geval alle stukken toegestuurd en is daarmee in de gelegenheid op de ALV zijn zegje te doen. Aldaar krijgen jullie ook een nieuw bestuurslid onder ogen. Na jaren als driemanschap het schip drijvende gehouden te hebben, krijgen we nu versterking.

In deze tijd waarin alle verenigingen zwaar gebukt gaan onder het gebrek aan bestuursleden, mag het gerust een klein wonder genoemd worden, dat Jeen Berting zich bereid heeft verklaard, zitting te nemen in het bestuur. Weer een reden voor grote blijdschap! Dat de feminisering van onze maatschappij nog steeds geen vat krijgt op de vogelwerkgroep laten we maar even buiten beschouwing.

Onze website staat nu onder supervisie van Henk Ruissen en de kwaliteit is weer gewaarborgd. Ik heb me laten vertellen, dat we nu zelfs een Instagram-account hebben, kijk zelf maar, ik zit er niet op.

Dit voorjaar is er keihard gewerkt aan een VWG-enquête ("wie zijn wij als VWG en zijn we daarmee blij of willen we het anders") en daarbij zijn we veel verschuldigd aan Rob Lensink, Ruud Reddingius en Cor de Vaan, die grote inbreng bij het maken ervan gehad hebben. Als ik nu iemand vergeet, bijvoorbeeld Max Janse en Jeen Berting, dan is dat geheel zonder opzet.

De tekst "vergeleken met de efficiënte vogels zijn wij maar prutsers" mag hier niet ontbreken. De toestand in de wereld baart iedereen grote zorgen, vooral grootouders met kleinkinderen, en nu worden we ook nog eens "prutsers" genoemd! Dat vraagt om aandacht. Nou...een voorbeeld: een Struisvogel maakt eieren, waarop een volwassen mens kan staan zonder dat het ei breekt, terwijl het Struisvogeljong binnenin aan één tandje genoeg heeft om het open te breken, als dat jong eruit wil. Als de vleesetende Kanoet in West-Afrika te weinig schelpdieren vindt, schakelt hij over op een vegetarisch dieet van wortelknolletjes van zeegras en wij mensen maar zeuren over kiloknallers en slachthuizen. Elke organisatiedeskundige gebruikt de Spreeuwenzwerm, duur gezegd: zwermintelligentie, om aan te stippen hoe wij beter kunnen samenwerken in zelfsturende teams zonder bureaucratie of een baas, die zegt wat iedereen moet doen. Jammer dat Tweede Kamerleden de Vlerk niet lezen.

Wat is het toch heerlijk om van vogels te houden, een mooie zomer gewenst en aan e-mails zal het jullie niet ontbreken.

Herman Boesveld

Op zoek naar de spechten van Beekhuizen - 4 maart 2023

"Goedemorgen, dit is het radiojournaal van 7 uur", hoor ik nog net voordat ik de motor van de auto uitzet. Op de seconde op tijd dus (of juist niet...) ben ik de laatste die aansluit op deze vroege lentemorgen aan de rand van landgoed Beekhuizen.

Spechten zijn het thema van vandaag, en dit gebied leent zich daar goed voor. 5 jaar geleden toen ik met de cursusgroep hetzelfde gebied bezocht was de Middelste Bonte nog bijzonder, nu zijn er een flink aantal broedparen, vertelt excursieleider Hans van den Dool. Hij legt eerst even uit hoe de spechten uiterlijk verschillen: grote rode broek, kleinere rode broek, roze buik, rode pet maar niet als het een vrouwtje is... enzovoort. Lange roffel, korte roffel, zware roffel, geen roffel. Heel makkelijk allemaal, dus we gaan vol goede moed op pad.

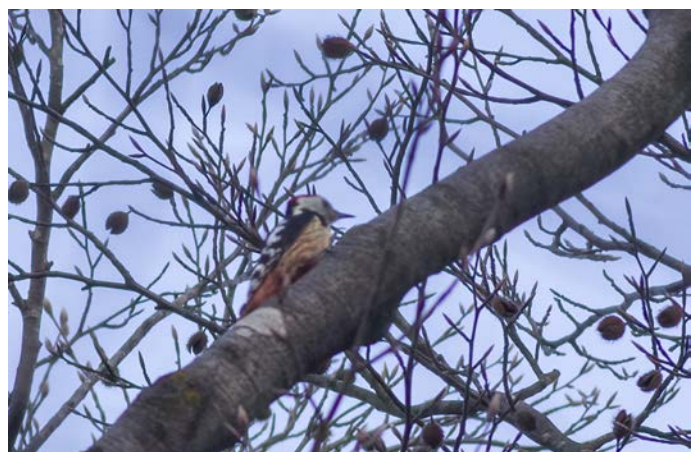
En we worden niet teleurgesteld! De Grote Bonte hamert er op los en laat zich makkelijk zien, de Middelste is ook vrij snel gespot. Een Kleine ratelt als een naaimachientje in de beukenlaan, maar weet zich aan ons zicht te onttrekken, de slimmerd. Maar verderop in de wandeling is het raak en hebben we goed zicht, eerst een vrouwtje en later nog een mannetje.

De Groene Specht krijgen we niet te zien, maar horen we op afstand meermaals lachen. En op nog iets meer afstand de zware roffel van de Zwarte Specht, en ook eventjes zijn roep.

En tussen dat alles door genieten we van het prachtige landgoed, en de geluiden van alle andere vogels die zich natuurlijk ook niet onbetuigd laten en goed te zien zijn: Vink, Keep, Boomklever, veel Boomkruipertjes, Raaf, parende Pimpelmeesjes, Merel, Grote Lijster, Zanglijster, Boomleeuwerik, en als speciale verrassing van Hans voor ons: een rustende Bosuil. En natuurlijk ook nog wat schattige Staartmeesjes. En naast de vogels ook nog een zwijn en een aantal reeën. En dat allemaal helemaal gratis.

Fijn om weer eens zo met een excursiegroep mee te doen. Het oogde nog wat winters, met kale bomen en grijsig weer, maar de vogeltjes weten wel beter: de lente is begonnen.

Sonja Seuren

Van linksboven naar rechtsonder: Grote Bonte Specht, Middelste Bonte Specht, Kleine Bonte Specht en de Bosuil. (Foto's: Umit Sevim)

Slaapplaatsexcursie De Bijland en een vergelijking met tellingen

De Bijland is al decennia bekend als een slaapplaats voor meeuwen en ganzen. Meerdere keren is de excursiewerkgroep 's ochtends vroeg al eens op pad geweest voor het schouwspel van de vertrekkende vogels van de slaapplaats.

Vandaag, zaterdag 25 februari, gaan we aan het eind van de middag tot dat het donker is. Om vier uur verzamelen zeven liefhebbers zich bij het houten bruggetje ten noorden van De Bijland.

Het weer werkt mee, het is kraakhelder, lekker zonnig en een noordenwind. Er is al een gestage stroom van meeuwen richting het oostelijke deel van de plas. Daar bevindt zich een uitdijende "witte plak".

Wij lopen langzaam in zuidelijke richting, soorten als Pijlstaart, Brilduiker, Wintertaling, Kuifeend, Tafeleend, Wilde Eend, Krakeend laten zich mooi zien. Zodra we een goed zicht hebben op een groep Kolganzen die op de plas zitten, proberen we eventueel geringde exemplaren er uit te vissen.

Ondertussen worden de vogels, meeuwen en ganzen onrustig. Even vermoeden we dat er vissers in bootjes te dicht bij de vogels komen. Maar dan gaat eerst de gehele groep meeuwen de lucht in en komen er twee halfvolwassen Zeearenden achter de eilandjes vandaan. Uiteindelijk vliegt alles de lucht in en de Zeearenden komen bij ons over en verdwijnen daarna in zuidwestelijke richting. In korte tijd strijken de meeuwen weer neer op de plek vanwaar ze opvlogen. Maar de ganzen komen tijdens ons bezoek niet meer terug op de plas. Wel horen we ze aan de westkant van De Bijland nabij de Oude Waal en aangrenzende kleiputten. Het aantal meeuwen schatten we op 10-15.000 exemplaren. Het is te ver weg voor ons om meer nauwkeurig en op soort te tellen.

Deze aantallen meeuwen zijn wel wat anders dan eerdere schattingen en tellingen hebben opgeleverd. In de jaren zeventig waren op basis van globale schattingen vóór 1974 ca. 100.000 meeuwen aanwezig en in 1972 zelfs ca. 200.000 exemplaren. Latere tellingen geven beduidend lagere aantallen. In de periode van 1994 tot 1999 zijn aantallen geteld tot 40.000 exemplaren (slaapplaatsstelling VWG Arnhem). Dat komt ook meer in de richting van de schattingen die ik heb uitgevoerd tijdens de slaapplaatsstellingen van ganzen in de periode van 2020 tot op heden. Die aantallen varieerden van 10-30.000 meeuwen (geen soorten onderscheiden). Voor mij was het aantal meeuwen een "bijvangst" omdat het doel was het aantal slapende ganzen te tellen. Meeuwen vertrekken al in het donker en juist als de grote groep meeuwen vertrok gingen meestal ook de ganzen de lucht in, en dat was het moment van tellen.

De wandeling gaat verder richting Rijn en we houden stil bij de laatste kleiput van de Bijlandsewaard. Een relatief kleine plas helemaal open, en daar zitten Nonnetjes. Net als in de week daarvoor tijdens de watervogeltelling zijn ze nu ook weer druk met elkaar, en balsen zowel de mannen als de vrouwen.

Op de weg terug naar het startpunt komen we langs de slaapplaats van Aalscholvers en Grote Zilverreigers. De Aalscholvers zitten verspreid hoog in de verschillende bomen langs de kleiputten. De gehele slaapplaats is verspreid over een lengte van 100-200m. Daartussen zullen de Grote Zilverreigers gaan slapen, dan wel in een groep. Maar het is daarvoor nog niet donker genoeg. We wachten het niet af en lopen door omdat we in de verte op de Bijland een groep Brilduikers zien samenscholen voor de nacht. Er staat een straffe noordenwind, waardoor er luwte onder de noordoever ontstaat. In de schemer tellen we nog 73 exemplaren. Een van de laatste soorten die we nog kunnen onderscheiden tijdens deze excursie.

Dit aantal Brilduikers is meer dan er zich, gemiddeld genomen, overdag op De Bijland bevinden. Watervogeltellingen van de afgelopen jaren, tussen 1 uur na zonsopgang en 1 uur voor zonsondergang, hebben in de winter meestal enkele tientallen exemplaren als resultaat. Soms zijn er uitschieters tot 50-60 exemplaren. Een week eerder was ik op deze locatie en zag ook dit aantal samenscholen. De vogels kwamen aanzwemmen naar de verzamelplek. Zichtbaar "binnenvliegen" heb ik toen niet waargenomen. Opvallend dat er ook Grote Zaagbekken bij de groep Brilduikers aansloten. Andere soorten eenden of futen hebben zich niet in de groep gemengd, voor zover de schemering dit nog toe liet om waar te nemen. Eenmaal bij de auto, reden de deelnemers terug naar de volgende slaapplaats.

Cor de Vaan

Literatuur

Schoppers J. 1999. Meeuwenslaapplaatsstelling Bijland en Rhederlaag in de winters van 1997/98 en 1998/99. Vlerk 16: 92-96.

Jonkers D.A. 1999. Meeuwenslaapplaats. Pp 62-66 in: L.M.J van den Bergh e.a., Vogels van de Grote Rivieren. Spectrum, Utrecht/

Grote Zilverreiger (foto: Yarne Sluimer)

Waarneming - De Zwartkop doet het goed!

Uit een vogellezing enkele jaren geleden bij de Vrienden van Sonsbeek, die opkomen voor het karakter en kwaliteiten van de parken (zie www.sonsbeek.nl), kwam een vogelrubriekje in het kwartaalbulletin voort, steeds over een soort die je in de parken Sonsbeek, Zijpendaal en/of Gulden Bodem kunt tegenkomen. Als voorbeeld in dit nummer de aflevering voor zomer 2023 over de Zwartkop, opgenomen met toestemming van de Vrienden van Sonsbeek.

In de Vlindertuin van Park Zijpendaal sprak een vriendelijke mevrouw met verrekijker mij aan: ik zag hier net een vogeltje met een bruin petje, welke soort kan dat zijn geweest? Ik denk een Zwartkop, antwoordde ik. Maar, sputterde zij tegen, zijn kopje was duidelijk roestbruin, niet zwart. Dan dus een vrouwtje Zwartkop, hield ik vol. Want alleen het mannetje heeft die zwarte pet, het vrouwtje een bruine. Maar waarom niet bruinkop?, daagde zij me uit. Tja, het mannetje valt meer op omdat alleen hij zingt. Zij luistert wel en misschien laat ze zich verleiden.

Ik kwam op dreef: en de soort kreeg zijn naam in een tijd dat, anders dan nu, vrijwel uitsluitend mensen mannen zich met vogels bezig hielden. Maar op sommige terreinen blijven vrouwen natuurlijk nog steeds hopeloos achter. Zoals? vroeg zij defensief. Ik zei: van de gedetineerden in onze gevangenissen is meer dan 90 % man en daar komt nauwelijks verbetering in.

Toen moesten we allebei lachen, wat ook de bedoeling was. Intussen maakt onze Zwartkop het tegen de trend van teruglopende biodiversiteit in verrassend goed. Er broeden momenteel in ons land maar liefst ruim 400.000 paar. Dat is vier keer zoveel als rond 1985. Als u Zwartkop Vogelbescherming googelt leest u waar dat aan ligt en nog veel meer over deze aardige parksoort.

Koos Dansen

Man en vrouw Zwartkop (foto: Koos Dansen)

Hoe werkt Waarnemingen.nl???

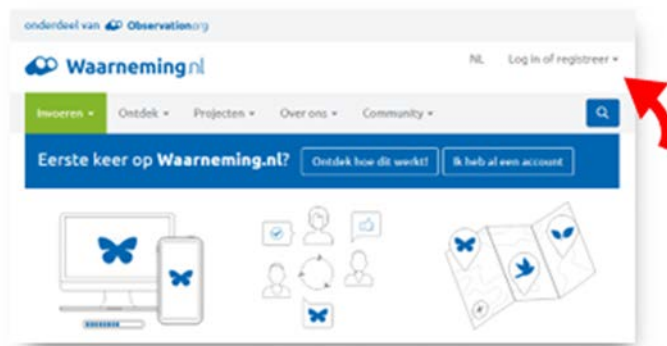
Ook binnen onze werkgroep gebruikt niet iedereen Waarneming.nl, terwijl het belang van deze site voor alle leden beslist duidelijk is. Voor wie die drempel voor het melden ook nét even te hoog vindt liggen, hebben we hier een korte instructie.

We gaan twee dingen doen:

- * Een account aanmaken
- * Een waarneming invoeren

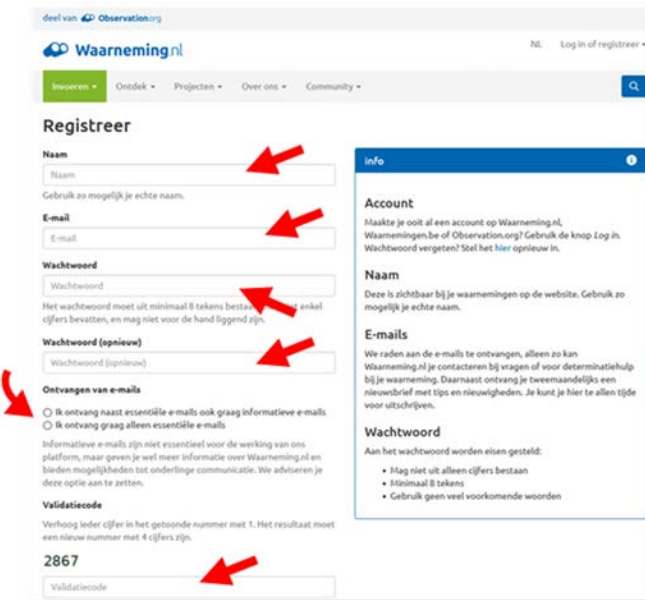
Een account aanmaken

Ga met computer of mobiel naar waarneming.nl
Rechtsboven vind je de tekst 'Log in of registreer'. Klik op deze tekst en kies voor 'nieuwe account'.
Daarmee kom je op de 'Registreer'-pagina. Deze moet helemaal ingevuld worden, maar spreekt redelijk voor zich. Zie afbeelding hiernaast

Bij 'Validatiecode' moet je toch echt even lezen welke rekenom je moet maken. Niemand doet dit meteen goed merken we.

Na het invullen van je gegevens ontvang je een mail waarin de vervolgstappen worden uitgelegd. Daarna ben je klaar om je eerste waarneming in te voeren! Zie afbeelding hiernaast

Een waarneming invoeren

Een paar dingen die je moet weten:
Je moet altijd een SOORT, een LOCATIE en een DATUM invoeren. Andere kenmerken zijn optioneel.
Foto's, geluidsopnamen of beschrijvingen kan je toevoegen als bewijslast, maar zijn zeker niet verplicht.
Het maakt ook niet uit wanneer je de waarneming invoert. Die Reuzenzwartkopmeeuw uit 1976 mag je er gewoon nog in knallen.

Goed, hier gaan we!

Ga weer naar waarneming.nl.

Linksboven staat een groene knop met 'Invoeren'.

Kies "Invoeren" -> "Waarneming".

Nu mogen we gaan invullen dus let's go.

Stap 1: Kies een locatie op de kaart. Sneller is 'Waterrijk Oost' intypen in de balk eronder, maar klik dan ook nog even in het kaartje voor ongeveer het exacte struikje.

Stap 2: Upload eventueel bewijsmateriaal. Voor audio bestaat geen automatische soortenherkenning, voor foto's wel. Bij lastige kwesties kan het een paar dagen of weken duren voor een deskundige je bewijslast beoordeelt voor het zogenaamde 'groene vinkje'. Gewoon invoeren en afwachten.

Stap 3: Vul datum en soort in. Bijvoorbeeld ook Kiekendief onbekend. Of kies voor Grauwe kiekendief en zet het vinkje bij 'Zeker' uit. Zie afbeelding hiernaast.

Stap 4: Klik op 'Bewaar'. De pagina ververs en je krijgt weer een lege invoerpagina te zien. Niet schrikken, helemaal onderaan zie je het resultaat:

Recent ingevoerde en gewijzigde waarnemingen:

Datum	Soort	Aantal	Locatie
1976-05-31	Reuzenzwartkopmeeuw - <i>ichthyaetus ichthyaetus</i>	1	Arnhem - Meinerswijk

Je kan altijd je waarnemingen terugzien en aanpassen, of zelfs verwijderen. Door rechtsboven op je accountnaam te klikken kom je tal van interessante opties tegen. Probeer eens wat uit zou ik zeggen.

Wat we nu hebben gedaan via de website, zou ook met een van de apps van Waarneming.nl kunnen. Ik gebruik zelf eigenlijk altijd de website, zelfs als ik pissebedden via mijn telefoon invoer. Maar ieder zijn voorkeur. We benoemen even waar deze apps handig voor zijn en wensen je verder succes met de handleidingen ervan.

ObsIdentify

ObsIdentify is voor de beginner. Handig om met de camera en GPS van je telefoon meteen aan de slag te gaan. De beeldherkenning helpt je op weg. Heeft ook mooie statistieken en digitale onderscheidingen (badges), maar mist de optie om aantallen, status, geslacht etc. in te voeren.

ObsMapp

ObsMapp is voor de kettingwaarnemer. Met één knop en wat spraakopdrachten kun je in het veld aan de lopende band beesten registreren. Werkt ook voor transect- of punttellingen. Maar je moet wel even je weg vinden in de menu's en knoppen van deze app.

iObs

iObs werkt hetzelfde als ObsMapp, maar is voor Apple (iPhone).

Je gebruikt voor deze apps dezelfde account als voor Waarneming.nl. De waarnemingen van deze apps worden centraal verzameld en zijn ook via de website allemaal beschikbaar. Dus je kan apps en website prima door elkaar gebruiken en bijvoorbeeld later op je pc nog de roepende Goudvink van je recorder toevoegen.

Moeilijke vragen

* **Help ik met waarneming.nl de TWITCHERS en andere SOORTENJAGERS? Jakkes** Alleen als je daarvoor kiest.

Via één instelling kan je alles wat je invoert afschermen van alle andere gebruikers. Dit gaat via je account rechtsboven, en dan onder 'Instellingen', en dan het kopje 'Data delen'.

Wil je alleen specifiek die ene waarneming van die Blauwborst verbergen? Dan kun je in het invoerscherm 'Toon alle opties' aanvinken en onder 'Vervaagd' een keuze maken.

De laatste tijd vervaagt Waarneming.nl uit zichzelf al steeds meer gevoelige soorten, zoals Draaihals en Buidelmees. Niemand kan deze soorten dus nog via de site twitchen.

Wil je juist wel nieuwe soortjes scoren, ga dan linksboven naar 'Ontdek' en kies 'Omgeving'. Succes!

* **Moet ik dan altijd alles invoeren om het wetenschappelijk te houden? En gaan wijsneuzen zich met mijn determinaties bemoeien?**

Gelukkig niet. Je voert in wat je wilt – bijvoorbeeld per se alleen roofvogels plus een paar zeldzame eenden in de plas. Misschien voelt het minder wetenschappelijk, maar elke waarneming helpt.

Bij de waarnemingen waar je geluidsopnames of foto's hebt meegegeven, kan het zijn dat een deskundige van waarneming.nl die nog goedkeurt. De beeldherkenning zit er wel eens naast namelijk. Of hij vraagt gewoon of je inderdaad een zeer zeldzame Zwartkoprietzanger bedoelde, of dat het niet eigenlijk om twee verschillende soorten ging.

* **Maar wat heeft dit allemaal voor zin?**

Naast jezelf help je andere gebruikers ermee. Voor een beginnende vogelaar kan de Havik die jij onderweg even registreerde al heel spannend zijn...

Daarnaast kunnen onderzoekers de data gebruiken die wij allemaal invoeren. In beperkte mate ook die van vogels, bijvoorbeeld voor seizoenspatronen of verspreidingskaarten (die eventueel door klimaatverandering langzaam opschuiven). Voor insecten en andere dieren is alles nog waardevoller, omdat daarvoor niet zo iets als een historisch Sovon-meetnet bestaat. Alle gegevens worden in ieder geval ook nog verzameld in een internationale database van flora en fauna, GBIF genaamd.

En voor jezelf heb je altijd in beeld welke soorten je hebt gezien. Ook in welke omgeving en in welke jaren (wanneer was jij het fanatiekst?). Je kan je soortenlijsten ongevraagd vergelijken met je buurman, met de top 10 van Nederland, of een nieuwe ranking maken binnen het werkgebied.

Benieuwd hoeveel kilometerhokken jij in ons werkgebied kan afvinken? Lees verderop in deze Vlerk hoe je een kaart maakt van jouw waarnemingen!

Joris Bolder

Hoewel de meeste leden hem beslist kennen, volgt hier voor alle nieuwe Vlerklezers een kennismaking met Koos Dansen, gewaardeerd lid en een van onze hof-fotografen.

'Vogels kijken en je enthousiasme delen houdt je jong!'

Ik ben bijna 77, maar na een onderbreking door de coronabeperkingen geef ik als vrijwilliger van Vogelbescherming weer meer vogellezingen dan ooit. Vooral bij Groei en Bloei-afdelingen (tuinliefhebbers), en de afgelopen maanden was dat in Zevenaar, Amersfoort, Bilthoven, Deurne/Venray, Veghel en Nijkerk/Hoevelaken. Ook geef ik lezingen bij andere verenigingen zoals bijvoorbeeld de Vrienden van Sonsbeek (zie ook elders in deze Vlerk).

Die lezingen en stukjes houden me wakker en scherp. Ze dragen flink bij aan de zin aan en in mijn leven. Ze stimuleren me vaker op pad te gaan en te vernieuwen. Je wilt toch niet tot in de eeuwigheid met dezelfde plaatjes en praatjes komen... Bovendien houdt de natuur in trekken je fit. Ik doe zoveel mogelijk op de fiets, bepakt met vrij zware apparatuur en bewust zonder trapondersteuning, zodat hart, longen en spieren geoefend blijven.

In mijn lezingen en foto's probeer ik kenmerkend en bijzonder gedrag te laten zien, zoals een visetende vogelsoort met een ongewoon grote vis of rivierkreeft in zijn snavel, een Gaai die huisjesslakken zoekt om daar heel behendig de vlezige inhoud uit te trekken, het jawoord tussen twee Appelvinken, en de Blauwe Reiger met een heerlijk hapje. Hieronder de foto's!

Koos Dansen

Hoewel de bosbodem onder de voersilo bij Papendal bezaaid ligt met zonnebloemzaadjes, gaat het hier om het ene zaadje dat het appelvinkmannetje het vrouwtje aanbiedt. Zij zal dit volgaarne in ontvangst nemen. Dit wederzijdse gebaar vormt het klassieke jawoord: ik wil wel met jou in zee en samen een gezin stichten.

Een stadstuintje van 7 bij 11 meter in Arnhem De Laar met daarin twee vijvertjes met een doorsnede van 2 meter. Daarin kwamen spontaan bruine kikkers en gewone watersalamanders zich voortplanten. En dat trekt weer de Blauwe Reiger aan die hier op het punt staat een kikker door te slikken. Gefotografeerd door dubbel glas vanuit de woonkamer.

Gaaien, behorend tot de kraaienfamilie, hebben gauw door dat een mens achter glas niet erg gevaarlijk is. Daarom lukte het vast te leggen hoe precies deze Gaai een huisjesslak met een teennagel vasthoudt en vervolgens de smakelijke inhoud er uit trekt en opeet.

Excursie Zuidpier IJmuiden op 22 november 2022: spectaculair was de worsteling van een Aalscholver met flinke kabeljauw. Zou het lukken om deze fel tegenstribbelende kanjer naar binnen te werken? Het duurde even, maar de aalscholver won en liet hem in zijn geheel in zijn keelgat glijden.

Voor het overgrote gedeelte zit de zichtbare voorjaars trek er rond half mei wel op. Late soorten als Kwartelkoning, Bosrietzanger en Kwartel trekken vooral 's nachts. Dat betekent niet dat je voor niets zit, maar taai is het dan wel. Tijd dus om de balans op te maken voor de voorjaars trek 2023.

Aangezien de Hondsbroekse Pleij dit voorjaar (helaas) de enige frequent bezette post was komen de meeste data daar vandaan. Dit jaar is daar in totaal 144 uur, verdeeld over 28 dagen geteld. In 2022 werd er 163 uur geteld. Dat leverde toen 35.902 vogels op. Dit jaar vlogen er 33.042 vogels voorbij. Dat verschil zit hem in de beste Kolganzen dag van 2022 met op 18 maart dik 13.000 vogels. Dit jaar was 19 maart de beste dag met 4.198 exemplaren.

De laatste twaalf dagen van maart was het weer met heel veel regen helaas abominabel. Geteld worden kon er nauwelijks. Fenologisch gezien kwam echter alles op tijd. De aantallen van bijvoorbeeld Boerenzwaluw bleven tot de eerste week van april wel flink achter. Enorm vroeg was de eerste Gele Kwikstaart op 17 maart. Twee dagen later al werd de eerste foeragerend langs de Pleij gefotografeerd. Dezelfde vogel?

Wat data

Met meer dan een verdubbeling of veelvoud van vorig jaar van het aantal Gele Kwikstaarten (380), Boerenzwaluwen (1275), Veldleeuwerik (405), Groenpootruiter (50), Goudplevier (229), Kempphaan (20) en Kokmeeuwen (3102) was 2023 een prima voorjaar. Soorten die minder doorkwamen waren onder andere alle grote meeuwensoorten, Kleine Plevier (20), Blauwe Reiger (89), Bruine Kiekendief (21), Zwarte Wouw (3), Kramsvogel (105) en Bepijlster (9).

Uitgelicht

11 maart was een van de bijzondere dagen dit voorjaar. Er vlogen die dag onder andere 9 Rode Wouwen, 20 Kraanvogels, 65 Ooievaars, 178 Goudplevieren en 1381 Kieviten langs de Hondsbroekse pleij. Telpost Waterrijk maakte het met sommige soorten nog bonter met onder andere: 14 Rode Wouwen, 110 Ooievaars, 15 Kraanvogels, 672 Goudplevieren en 1272 Kieviten. De dag ervoor werden daar 129 Kraanvogels geteld. Fraai waren ook de 18 Pijlstaarten op 8 maart langs deze post. Op de Hondsbroekse Pleij vloog 1 mei binnen een half uur de eerste Steltkluut van de telpost en de 2e Grauwe Kiekendief ooit voorbij. Op 13 mei gebeurde dat met Twee Temmincks Strandlopers en een Wielewaal. Prachtige soorten voor een telpost in het binnenland!

De Pleij kon dit jaar in tegenstelling tot de afgelopen twee jaren geen Reuzenster bijschrijven. Daar tegenover stonden maar liefst 8 nieuwe telpostsoorten. Steltkluut, Kluut, Temmincks Strandloper, Steppekiekendief, Roodpootvalk, Gekraagde Roodstaart, Kleine Zilverreiger en een prachtige man Wielewaal.

Bijzondere vermeldingen

Voor het eerst kon er op de Pleij "Kiekenkwartet" gespeeld worden. Zowel Bruine-, Blauwe-, Grauwe- als Steppekiekendief kwamen dit voorjaar voorbij. Er waren 3 dagen waarop twee Visarenden langs kwamen. Op 10 maart vlogen er 1381 Vinken (voorjaarsrecord), 34 Boomleeuwerikken en 354 Veldleeuwerikken langs. Het "eeuwig" dagrecord Groenpootruiter (14) alsmede Kempphaan (20) viel op 27 april. Twee dagen later vloog er een Bonte Strandloper langs. Een schaars geziene soort. Twee maal vlogen er dit voorjaar 5 Casarca's langs. Het dagrecord Zwarte Ruiters werd op 12 mei opgekrikt naar drie. Engelse- en Noordse Kwikstaarten zijn lastig in vlucht te herkennen. Gelukkig werden ook deze twee ondersoorten dit jaar weer gezien. Op 17 maart vloog er een groep van 2200 Spreeuwen langs de telpost. Een waar spektakel! Voor het totaal aantal vogels dit voorjaar:

<https://www.trektellen.org/site/totals/299/2023>

Najaar

Eind juli beginnen Koekoek, Gierzwaluw en een aantal steltlopers weer aan hun reis naar het zuiden. Daarna volgen in kleine getale een aantal zangers, rovers en lijsters. Vanaf half augustus zal er dus weer geteld worden. Uiteraard melden we ons dan weer met nieuwtjes en wetenswaardigheden uit de regio. Tot snel!

Jorick van de Westeringh

Noot: Voor meer informatie tijdens de trektijd ga je naar: <https://www.facebook.com/vogeltrekrondarnhem>

Grauwe Kiekendief (01.5.2023 Jorick van de Westeringh)

Zwolle kent vele gezichten, afgezien van haar best fraaie binnenstad.

Wij hebben als VWGA-leden van vier daarvan genoten onder leiding van de (Arnhemse) stads-ecologe van die stad:

- nieuwe ontwikkelingen rond de Westerveldse Aa,
- het hoge bos op de Agnietenberg,
- het Westerveldse bos op de oude vuilstort en
- de Vreugderijker Waard.

De aanloop hebben we per trein gedaan en de tocht zelf per (OV)-fiets. Naar mijn smaak ideaal, al neem ik een volgende keer mijn eigen fiets mee, voor langere afstanden toch comfortabeler.

Verwacht nu geen volledig en uitputtend verslag van mij, daarvoor heb ik te weinig kennis en te weinig achtergrondinformatie. Wat ik hier wel graag wil melden is dat het voor mij een fantastische excursie was, een klein gezellig groepje, interessante informatie, mooie gebieden waar je zelf niet zo snel komt, en als bonus prachtig zonnig en droog weer.

Direct bij de start een bijzondere waarneming: een Spotvogel die zich van alle kanten uitvoerig liet zien. Ook zijn zang was luid en uitbundig.

Daarna hebben we nog meer dan 60 soorten kunnen ontdekken en vaak goed kunnen bekijken.

Het dramatisch dieptepunt van de dag was een waarneming tijdens ons laatste wandelingetje door de Vreugderijkerwaard en eigenlijk al op weg terug naar het station: vanaf de loopbrug was een grote vis bezig, af en toe met grote sprongen en dan weer even stil aan het wateroppervlak. Iemand suggereerde dat het bij het paaigedrag hoorde. Maar toen ontwaarden wij een dobber op korte afstand van het dier, daar kon hij niet van los komen, doel van al zijn capriolen:

Geen paaigedrag maar doodstrijd. De menselijke soort zegeviert weer eens.

Elisabeth van 't Hull

Spotvogel (foto: Joris Bolder)

Amerongse Bovenpolder

Vandaag gaan we met een klein groepje op stap. Annemiek - onze gids voor vandaag - Maria, Thom, Machiel en ondergetekende. De weersvoorspelling is goed. We vertrekken mooi op tijd uit Arnhem en rond 07.15 komen we bij de Amerongse Bovenpolder aan. Dit gebied ligt tussen het voormalige steenfabriekterrein bij Elst en de stuw bij Amerongen. Deze uiterwaard is gedurende een aantal jaren geleidelijk omgevormd tot een natuurreservaat. Een prachtig gebied, dat we uitgebreid zullen bekijken.

We beginnen bij de oostkant van de polder en vanaf het uitkijkplatform hebben we een mooi uitzicht over de Bovenpolder. In dit seizoen is de Bovenpolder Oost, in tegenstelling tot de Bovenpolder West, niet toegankelijk. De eilandjes in de polder zijn redelijk vergrast en we zien daarom hier geen steltlopers zoals de Kluut. Toch scoren we gelijk een fiks aantal andere soorten. Vanuit de bosjes onderaan het platform horen we van alles. Vanzelfsprekend is de Tjiffjaf volop aanwezig, de Tuinfluiter laat zich heel mooi horen en de Cetti's Zanger doet daar nog een schepje bovenop. We horen de Grote Bonte Specht, de Zwartkop en zien de Merel. In het moerasgebied zien we onder andere de Grauwe Gans, Grote Canadees, Knobbelzwaan, Meerkoet en Fuut met jongen, Kuifeend, Wilde Eend. In de verte vliegt een Fazant op. We horen de Rietzanger en de Mezen, zoals de Kool- en Pimpelmees, verder ontbreken het Winterkoninkje en het Roodborstje natuurlijk ook niet.

Hierna lopen we vanaf het uitkijkplatform langzaam naar beneden en door een laantje omgeven door fluitenkruid hebben we mooi zicht op de polder links en de prachtige huizen die aan de polder grenzen rechts. Zo komen we bij het Kasteel van Amerongen aan. De kasteelmuren worden driftig bezocht door de Boerenzwaluwen en de muren bij de kasteelpoort zijn weelderig begroeid met blauwe regen. We zien onderweg onder andere de Gaai, de Houtduif, een Zwarte Kraai en Holenduif, horen de Koekoek die we later op de dag nog tweemaal mooi zullen zien overvliegen.

We lopen om het kasteel heen en zo komen we aan bij de Bovenpolder West. Dit gebied is van 1 april tot 1 oktober toegankelijk en er is een 4-5 kilometer lang wandelpad gemaaid in de weilanden.

Het is een genot om door de grasvlaktes te lopen. Er groeien volop meidoorns, die heerlijk ruiken en in de weilanden lopen we tot onze knieën tussen het gras, de boterbloemen en uitgebloeide paardenbloemen. Tussen de graslanden liggen rietslootjes en plasjes. We zien en horen hier weer van alles. Lopende langs het riet horen we de Kleine Karekiet én even verder ook de Grote Karekiet. Wat zou het fantastisch zijn om de Grote Karekiet ook te zien! Maar helaas, hoewel we misschien op 3-4 meter afstand van de vogel staan, blijft deze lekker diep in het riet zitten en dan ook nog aan de andere kant van de rietkraag. Pech. Maar wel een van de hoogtepunten van deze dag, dat we hem in ieder geval gehoord hebben!

Een ander hoogtepunt was de Blauwborst die even verderop pontificaal in beeld zat en bléef zitten, met de bek vol insecten. Prachtig om te zien! Op de terugweg zouden we deze Blauwborst nog een keertje zien. Bij een meertje aangekomen, zien we onder andere de Bergeend, Wintertaling, Visdief, Slobeend, Blauwe Reiger en Grote Zilverreiger. We zien/horen in dit deel van de polder ook de Roodborsttapuit, Graspieper, Groenling, Gierzwaluw, Ooievaar, Putter, Sprinkhaanzanger, Kleine Mantelmeeuw, Buizerd, Grasmus, Torenvalk en Veldleeuwerik. En we worden meerdere keren getraakteerd op een wonderschoon getekende Bruine Kiekendief die boven de rietvelden in de verte op zoek is naar een prooi.

Na een heerlijke wandeling door de Bovenpolder West, gaan we weer terug naar de auto voor een bezoek aan het tweede gebied van vandaag, de Binnenveldse Hooilanden. Maar niet nadat we halverwege in Rhenen ons op een terras heerlijk tegoed gedaan hebben aan koffie en taart.

De Binnenveldse Hooilanden

Het Binnenveld, het laaggelegen gebied tussen Veluwe en Utrechtse Heuvelrug, vindt zijn ontstaan in de laatste ijstijd. Op dit moment wordt in samenwerking met Staatsbosbeheer en de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden nieuwe natuur gemaakt door de situatie van vóór 1950 terug te laten keren langs de oostkant van de Griff. Dit betekent op den duur hopelijk de terugkeer van veel bijzondere planten en dieren waaronder diverse water- en weidevogels.

Het gebied wordt vandaag druk bezocht, en niet alleen door vogelaars en natuurfotografen. Ook zijn er veel mensen op zoek naar vlinders en andere insecten. En in de uurtjes dat wij er zijn, vindt er ook een wielertocht plaats. We wisselen wat informatie uit met de andere natuurliefhebbers. De Temmincks Strandloper is hier gisteren waargenomen. Wij zien deze strandloper vandaag niet. Toch komen we aan onze trekken met de steltlopers. Er staat een mooie uitkijktoren waardoor je goed zicht hebt op de hooilanden. We zien de Grutto, Lepelaar, Wulp, Scholekster, Kempmaan, Tureluur met twee jongen, de Zomertaling, Nijlgans, de Gele én Noordse Kwikstaart, waarbij Machiel ons nog eens fijn het verschil tussen de verschillende kwikstaarten uitlegt. We lopen nog een rondje door de hooilanden, waarbij we ook nog de Graspieper, Rietgors, Kleine Plevier, een Kluut en Kievit met jongen zien.

Na een kleine 2,5 uur in dit gebied rondgekeken te hebben, is het mooi geweest. We hebben ontzettend veel gezien en gehoord vandaag. Wel zo'n 70 soorten!

Het was een prachtige dag. Dank voor de goede voorbereiding door Annemiek, Greta en Ineke en natuurlijk ook dank aan de mede-excursiegangers. Samen horen en zien we meer.

Helen Lut

Bovenpolder Oost vanaf uitkijkplatform (foto: Helen Lut)

Toegangspoort en slotgracht Kasteel Amerongen (foto: Helen Lut)

Bovenpolder West, weiland vol met prachtige boterbloemen zover als het oog reikt (foto: Helen Lut)

Excursiegroep van links naar rechts: Thom, Maria, Machiel en Annemiek (foto: Helen Lut)

Blauwe Reiger (foto: Michiel Jansen van Galen)

Excursie Golfbaan Welderen - 6 mei 2023

Begin dit jaar werd Vogelwerkgroep Arnhem benaderd door Rob Menting voor excursieleiders die op de golfbaan van Golfclub Welderen een groep van in vogels geïnteresseerde golfers zouden willen begeleiden op de NGF Birdwatching Day (www.ngf.nl). Een oriënterend bezoek aan de golfbaan vond plaats op 15 februari met Rob Menting van de golfclub, en de VWG excursieleiders James Lidster, Theo van Bremen en ondergetekende.

Op 6 mei was het dan zo ver, met 30 leden van de golfclub startten we in twee groepen om 6.00u bij de golfwinkel op het Landgoed Welderen. De twee Raven die we in februari hadden waargenomen op een belendend weiland lieten zich niet zien, die zullen het elders druk hebben gehad met hun broed. Wel hadden we nog vier andere vogels, ook nieuw voor de Welderenvogellijst die sinds 1999 wordt bijgehouden: een paar overvliegende Wintertalingen, een Ooievaar, Kleine Plevier en een zingende Gekraagde Roodstaart die de plaatselijke vogellijst de 100 soorten hebben doen overschrijden. Andere soorten waarvan het altijd weer leuk is om ze zien (of te horen) waren een Tapuit op doortrek, Gele Kwikstaart en andere zomergasten als Koekoek, Grasmus, Braamsluiper, Kleine Karekiet, Gier-, Boeren- en Huiswaluw.

Impressie van de waarnemers (foto: James Lidster)

Tijdens onze excursie kregen we van enkele leden van de Flora & Fauna commissie, waaronder Rob, uitleg over het vogelvriendelijk onderhoud en gebruik van de baan, waarbij rekening wordt gehouden met kwetsbare broedplekken en waarin het ophangen van nestkasten een belangrijke activiteit is.

De respectabele lijst van 60 soorten die we met onze twee groepen bij elkaar wisten te noteren, opende de ogen van de deelnemers voor de vogels van Welderen, zo veel "birdies" op een ochtend op hun golfbaan, dat hadden de meesten niet verwacht. Zij zullen in het vervolg met heel andere ogen hun balletje slaan, al zijn "eagles" en "albatrossen", of je nu vogelaar of golfer bent, misschien net een brug te ver in Elst.

Een lijst met soorten kan bij de schrijvers van dit stuk worden opgevraagd en wellicht dat er voor de Vlerk in de toekomst nog een uitgebreid stuk over de vogels van het landgoed in zit.

Bas van Balen

Voor het tellen uitleg en koffie! (foto: James Lidster)

Dit jaar organiseerde Burgers 'Zoo, tijdens het weekend van 3 en 4 juni, voor de tweede keer "BuurNatuur". In Burgers' Zoo werd en wordt tijdens de "BuurNatuur" dagen aandacht besteed aan de inheemse flora en fauna. Verschillende werkgroepen, waaronder IVN Arnhem, Ravon, Arnhem Zoemt, Kerkuilenwerkgroep Nederland, maar ook Vogelwerkgroep Arnhem presenteerden zich tijdens deze dagen aan de bezoekers.

Iedere werkgroep zorgde voor een leuke informatietafel, waar bezoekers geïnformeerd konden worden, vragen konden stellen en aan activiteiten konden meedoen, die prikkelden tot nadenken. Voor kinderen waren er ook leuke ontdek-en doespelletjes. Daarnaast bemanden gidsen van Burgers 'Zoo infotafels waar je van alles kon ontdekken over wat er aan waterleven, beestjes in de grond en stoeplanten te vinden was en is in het park.

Meer over de opzet en het doel is ook te lezen in Vlerk nr. 3 van 2022, waarin ik vertel over de eerste "BuurNatuur" in dat jaar. In het artikel staat ook de plattegrond van Burgers' Zoo met daarop de, door Max Janse, ingetekende telpunten. Misschien leuk om die er nog eens bij te pakken! Voor de Vogelwerkgroep coördineerde ik ook dit jaar weer de activiteiten, voor ons draaide het dit weekend om twee dingen: een gezellige vogelinventarisatie op zaterdag 3 juni, het bemensen van onze informatiestand op 3 en 4 juni en de vogeltelling

Vogelen in een dierentuin

Bij vogelen in een dierentuin zullen veel lezers waarschijnlijk denken aan welke mooie, exotische vogels er te zien zijn. Dát zijn er veel, maar daar gaat dit stukje in de Vlerk natuurlijk niet over. We hebben overigens op dezelfde plekken geteld als vorig jaar; kansrijke plekken voor leuke waarnemingen. De foto's in de linker kolom geven een goede impressie van tellers en hun activiteiten. In het overzicht hieronder is te zien welke vogelsoorten we in 2022 en in 2023 hebben gezien en gehoord.

Belangrijk is wel om rekening te houden met het feit dat vorig jaar drie groepen geteld hebben en dit jaar maar twee.

Soort	Vogel	2022	2023
1	Aalscholver	-	2
2	Boerenzwaluw	22	18
3	Blauwe Reiger	5	6
4	Bonte Vliegenvanger	-	1
5	Boomklever	5	7
6	Boomkruiper	15	9
7	Ekster	2	3
8	Gaai	7	3
9	Gierzwaluw	12	6
10	Glanskop	10	1
11	Groene Specht	1	-
12	Grauwe gans	-	1
13	Groenling	10	8
14	Grote Bonte Specht	26	10
15	Grote Gele Kwikstaart	2	-
16	Grote lijster	3	-
17	Goudhaan	1	1
18	Heggenmus	17	5
19	Holenduif	6	11
20	Houtduif	22	17
21	Huismus	138	66
22	Huiszwaluw	13	1
23	Koekoek	1	-
24	Koolmees	65	16
25	Kuifmees	2	3
26	Mandarijneend	-	1
27	Meerkoet	2	-
28	Merel	46	28
29	Nijlgans	19	19
30	Pimpelmees	43	11
31	Putter	16	8
32	Rietgors	-	1
33	Roodborst	21	12
34	Spreeuw	5	8
35	Tijftjaf	20	16
36	Vink	48	24
37	Waterhoen	3	5
38	Wilde eend	33	8
39	Winterkoning	23	24
40	Witte Kwikstaart	3	3
41	Zanglijster	13	18
42	Zwarte Kraai	24	17
43	Zwartkop	20	19
44	Zwarte specht	-	3

Vorig jaar startten we om kwart over zes, dit jaar een kwartiertje vroeger. Geen drie, maar twee telgroepjes, die volgens een, wel heel vrije, variant van een MUS telling (eigenlijk is alleen het principe van 5 minuten tellen op een punt vergelijkbaar...) inventariseerden.

We liepen van punt naar punt, waarbij opviel dat in het Safarigedeelte (punten 10 en 11 op de eerder genoemde plattegrond) relatief veel waarnemingen werden gedaan. Een andere mooie plek was het gebied rond de Mangrove (punt 6). Daar misten we wel de Grote Gele Kwikstaart...Het is een, relatief, rustige plek, waar vogels minder "gestoord" worden door bezoekers.

De mini-rondleiding "Vogels kijken" welke we ook vanuit onze stand later op de dag organiseerden, komt daar ook langs, maar de deelnemers aan die rondleiding mochten ook achter de schermen bij de Mangrove kijken. Normaal mag je daar als bezoeker niet komen, maar voor ons was een uitzondering gemaakt. En toen werd de Grote Gele Kwikstaart wel gezien...hieronder de foto, hoewel we hem in de ochtend gemist hebben

Grote Gele Kwikstaart (foto: Bas van Balen)

Al met al kijken Bas van Balen, Henk Tamerius, Mariëlla van Velpen, Marga Veldkamp, Hella van Rhijn en Carla Kessler, ondersteund door Brian en Liesbeth van Burgers 'Zoo op een leuke telactiviteit terug met 39 waargenomen soorten!!

De Vogelwerkgroep informatiestand

Ons tweede speerpunt was de informatiestand van de Vogelwerkgroep. De opzet was grotendeels gelijk aan die van vorig jaar. Nieuw was wel dat bezoekers voor een kleine donatie een gehaakte vogel mochten uitzoeken of een "happy (bird) stone" konden tekenen. Op deze manier hebben we ruim 250 euro opgehaald voor Belize Bird Rescue!

Onze tellers hebben die ochtend en middag extra veel werk verzet: niet alleen hebben ze geholpen bij de opbouw van de infostand en de spelletjes, maar ook begeleidden ze, in samenwerking met gidsen van Burgers 'Zoo, de mini-rondleidingen. De laatste rondleiding van de dag was zelfs met 20 bezoekers wel heel erg druk bezet!

Voor de bezoekers, die vaak voor de eerste keer een vogelwandeling maakten, waren dat toch mooie momenten en ervaringen! Theo van Bremen, Annemiek Demon, Mariëlla en Marga nogmaals mijn dank voor jullie inzet!!

En niet te vergeten de gidsen en de educatie afdeling van Burgers 'Zoo... die ons zo fantastisch hebben geholpen!

Rob Muller

Henk Tamerius bemant onze VVG tafel (foto: Rob Muller)

Zwartkop, juveniel, ontdekt tijdens een mini-rondleiding (foto: Bas van Balen)

Doe-Tips van Joris!

Vandaag maak je een supermooie kaart van de gebieden die JIJ hebt verkend.
Dit kan zowel op je pc als op je mobiel.

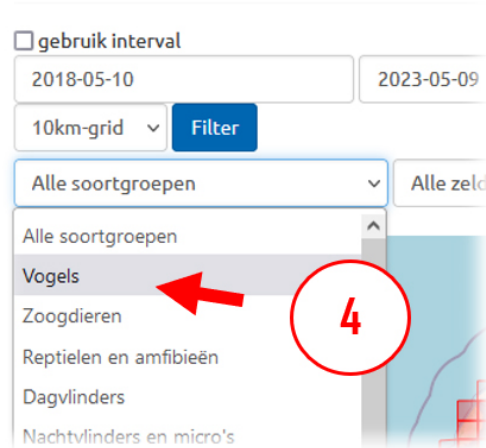
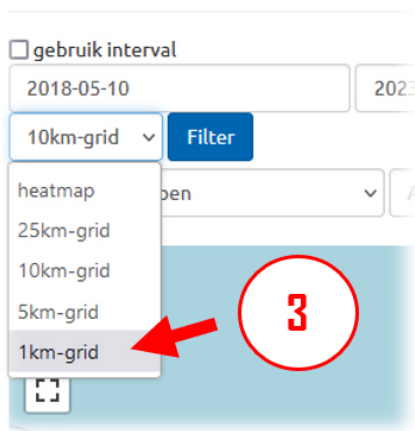
Stap 1: Ga naar waarneming.nl en open je profielpagina.

Stap 2: Ga via '**Locaties**' naar '**Kaarten**'.

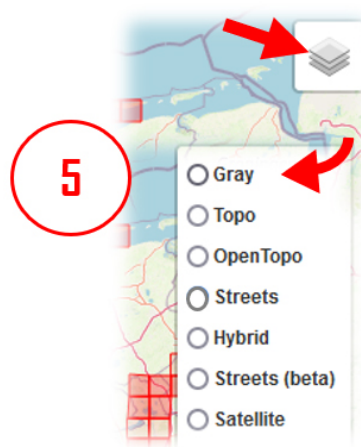

Stap 3: Klik op '**10km-grid**' en selecteer '**1km-grid**'. Anders is het te makkelijk, zul je later zien.

Stap 4: Kies bij '**Alle soortgroepen**' de vogels. Of maak een andere selectie naar keuze natuurlijk.

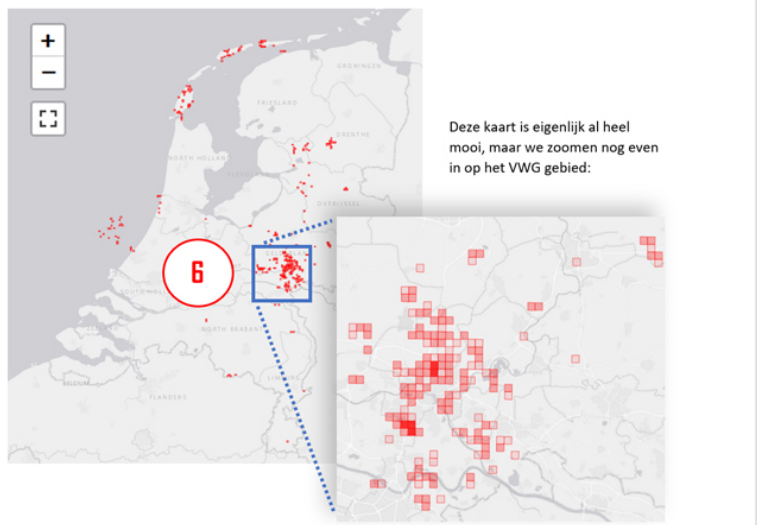

Stap 5: Klik op de knop rechtsboven in de kaart, selecteer '**Gray**', en geniet.

Nu zou het er ongeveer uit moeten zien als hieronder. Dit is dus alle door jou ontdekte natuur van Nederland! In mijn geval vakanties op de Waddeneilanden, een meeuwentocht op de Noordzee, natuurgebieden zoals de Weerribben en Dwingelderveld, een paar 'twitches' onderweg naar werk en natuurlijk vooral de omgeving thuis uitgekamd. Zo vertelt jouw kaart ook vast een heel verhaal.

Stap 6: Zoom in op het werkgebied.

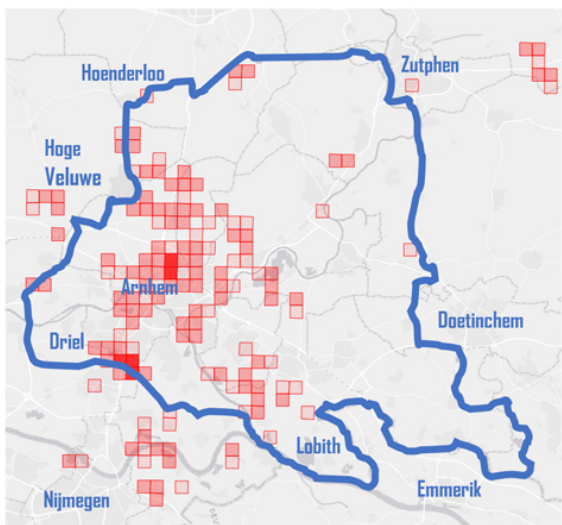

Ik heb hieronder voor mijn eigen kaart nog even met een blauwe lijn ons VWG-gebied en omliggende steden ingetekend. Helaas is daar geen slimme manier voor en moet dat gewoon met de hand (in Paint) of denkbeeldig.

Ons werkgebied kun je het snelste vinden via: <https://vwgarnhem.waarneming.nl/> -> Overzichten -> Werkgebied.

Heb je jouw kaart vol of wil je hem om andere redenen delen? Stuur een foto naar de redactie en win de bijzonder begeerde EERVOLLE VERMELDING!

Joris Bolder

Vogel(s)potpourri

Recept uit het ornithologisch, vegetarisch kookboek; uitgave Jan van Gent en Putterszoon 1923. Aantal Personen: 2 Ge-eiderden en 2 Bijeneters.

Naar traditioneel Nederlands recept; "Een voortreffelijk gerecht met 'n geringe bereidingstijd onder de bezielende leiding van de 1e Meester Kokmeeuw":

Men neme voor een stevig fundament : 2 producten uit de sector Religie, van de volgende reeks; Kardinaal, Paapje, Pater, Frater, Nonnetje en voege toe uit de sector Crimineel/Mysterieus, 5 vleugels van 2 delen van de Braamsluiper, Buidelmees, Grauwe Klauwier, Kieken/Wespen/Visdief en of Rotgans. Men mengt dit alles onder toezicht van de Grote Burgemeester aangestuurd door de Bladkoning.

Voor de nodige metalen/sporenelementen kiest men 1/5e% van de 2 voorkeuren uit de edelmetalenreeks; Goudvink, Koperwiek, Purperreiger, Zilvermeeuw, Kwikstaart, Loodbekje of Parelhoen.

Tijdens de bereiding zorgt men ervoor dat Snor en Baardman geen sporen achterlaten in dit uiterst delicate gerecht !

Voor de kleurbalans in dit geheel neemt men 3 delen uit de reeks; Groenling, Blauw/Roodborst, Geelgors, Zwartkop of Witgat. Laat het gedurende 2 uur zachtjes pruttelen en blus het geheel af met een residu uit de zelfgestookte port van Vreemde Vogels; Franjepoot, Wouw, Tjiffjaf, Kleine Jager, Wulp, Kluut of Ral.

Voor de jeux aan dit recept 'n Snipje zout, bouillon van de Soepgans en laat hem voorproeven door de Lachstern.

Naar believen kunt u deze maaltijdsoep verrijken met een wulpsse Beflijstertapenade, vergezeld van een aantal Kwarteleitjes die men vult met een Kwakje Nachtzwaluw pate of krokant gebakken Boompiepers.

Ga gerust op uw Witgatje zitten en weet u zelve vergezeld van een gekooide Pest- dan wel Spotvogel of Tafeleend. Laat u zich vooral niet storen door een "Bokkige Hemelgeit".

Bij gereedschappen om e.e.a. binnen te krijgen kunt u denken aan: 'n Lepelaar, Zaagbek, Notenkraker of Draaihals, Grote Trap, of Kruisbek en een Scharrelaar voor de laatste restjes!

Op een Goede Bekomst !! Smakelijk,

Ingestuurd door Ineke ten Bensel

Noot van de redactie: hierbij nog even aandacht voor de dichtbundel van Ineke: Vogel(s)potpourri (verzameling vogelmijmeringen 2018 - 2023). De prijs bedraagt € 10.00, het heeft 50 bladzijden en is rijk geïllustreerd met haar eigen werk (zie Vlerk 2023/1). Het is per mail bij haar te bestellen: i.tenbensel@gmail.com

Vogel potpourri (foto: Dolf van Workum)

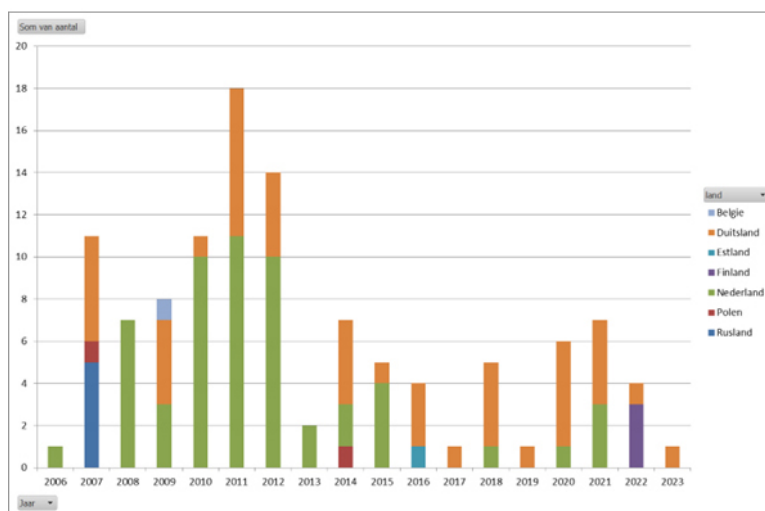
In deze bijdrage weer een aantal interessante terugmeldingen van twee ganzen, een plaatstrouwe Kokmeeuw en een afwezige Huismus. Jos en Cor en zorgden zelf voor het verhaal erbij en daarnaast wordt ook Ruud bedankt voor het doorgeven. Heb jij een aflezing of terugmelding dan is die welkom.

Brandgans RNNN

Jos Pilzecker stuurt me het volgende. Op 17 januari 2023 zitten achter de dijk bij Leuvenheim ruim 2500 ganzen op het plasdras door de hoge waterstand in de IJssel. Het zijn vrijwel allemaal Kolganzen. En zoals steeds dit jaar: geen enkele vogel met een halsband. Blijkbaar worden er weinig Kollen meer geringd. Bij de 17 Brandganzen heb ik meer geluk, een exemplaar heeft een kleuring om beide poten. Eigenlijk te ver weg, maar door de matige foto's flink uit te vergroten nét te ontcijferen. Links rood met een witte N en rechts zwart met een witte N, dus RNNN. De tweede is een N om verwarring met de B van blauw te vermijden. Op Geese.org staat dat zwarte pootringen niet gebruikt worden bij de Brandganzen, maar dat blijkt achterhaald. RNNN is door de groep van Henk vd Jeugd geringd als adult man op 4 juli 2020 bij een vogelkijkhut bij de Volkeraksdam, Den Bommel. De vogel is de aansluitende winterperiode nog 6x gezien in de Delta, ook aan Belgische kant. Daarna blijft het bijna twee jaar stil tot 17 januari.

Toendrarietgans Z47 halsband geel

Cor de Vaan begint met: deze vogel is geringd in december 2006 op locatie Lith aan de Maas. Leeftijd onbekend, dus waarschijnlijk volwassen vogel, vrouw. Op 11 maart 2023 heb ik enkele afgelezen ringen van ganzen ingevoerd. Daarna heb ik gekeken of er nog ganzen, die ik zelf eerder had afgelezen, opnieuw door anderen waren afgelezen op dezelfde dag. Daar sprong de Toendrarietgans Z47 halsband geel naar voren in de lijst. Ik kon me niet meer heugen wanneer ik deze zelf had gezien, dat bleek in januari 2009 te zijn geweest nabij Herwen. Uit de lijst kon ik opmaken dat het de enige keer was dat de vogel in ons werkgebied was gezien. Vaak in de Ooijpolder en Duitsland; Nordrhein-Westfalen en Mecklenburg-Vorpommern. De laatste waarneming was dus op 11 maart j.l. gedaan in de deelstaat Brandenburg. De gans is dus minimaal bijna 18 jaar oud. Opvallend aan de lijst was dat het aantal waarnemingen in Nederland in de loop van de jaren minder werd. In een grafiek wordt dat nog meer duidelijk. Wat de oorzaak kan zijn van het minder aantal waarnemingen is gissen. Zijn dat minder waarnemers/aflezers (in ons land vermoedelijk niet), komt de vogel gewoon minder naar Nederland of blijft ze oostelijker overwinteren vanwege minder strenge winters?

Figuur 1. Jaarlijks aantal waarnemingen van Toendrarietgans Z47 per land.

Kokmeeuw W-EKM5

De vogel is als "man 1 kj" op 12 december 2010 gevangen en geringd door Frank Majoor in Larenstein Velp. Ruud Reddingius zag de Kokmeeuw op 24 november 2022 in Park Presikhaaf. De vogel is jaarlijks in Arnhem gezien met Presikhaaf, Rijnkade en Koningspleij als vaste locaties goed voor bijna 200 aflezingen! Daarbuiten slechts één waarneming namelijk op 22 maart 2016 in Brodnica in het noorden van Polen. Zes dagen eerder was de vogel nog in Park Presikhaaf gezien op 920 km. Waarschijnlijk is het een broedvogel in Polen of de Baltische Staten. In die zomer werd de vogel alweer op 18 juli teruggezien in Arnhem op de Koningspleij. Dus amper vier maanden elders en dan alweer terug in zijn thuisstad langs de Rijn. In het najaar van 2022 is de vogel ruim 12,5 jaar en behoort daarmee tot de oudere generatie (gemiddeld iets meer dan 3 jaar, VogeltrekAtlas).

Huismus wird/zwal

In de vorige rubriek was de melding van deze Huismus man in Rheden van de auteur de voorlopig laatste melding op 24 oktober 2022. Op 7 november was er nog een aflezing op het kippenzaad maar daarna bleef de vogel lang van de radar. Het vermoeden is dan al snel dat de vogel, immers een Huismus, niet meer leeft. Maar op 8 mei 2023 is de vogel er weer na een half jaar afwezigheid. De Huismus man is dan minimaal 5 jaar want hij werd op 19 september 2019 als >1 kj geringd. In de vorige rubriek stond per ongeluk <1 kj.

De frequentieverdelingen van de leeftijdsverdeling laat een sterke daling zien na het eerste jaar (VogeltrekAtlas). Bijna 70% wordt binnen een jaar na ringen teruggemeld en ca. 20% in het jaar daarna. Vogels van 5 of 6 jaar oud zijn al een uitzondering.

Jan Schoppers
Jan.schoppers@sovon.nl

Vlerkjes

VERENIGING VRIENDEN VAN SONSBEEK

De Vrienden van Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem geven een stem aan het park namens de inwoners van Arnhem. We volgen het beleid van de gemeente op de voet en denken mee over beleid en beheer. We zijn aanspreekpunt voor de gebruikers van het park en misschien wel het belangrijkste: we willen iedereen die het wil zien en horen enthousiast maken voor de parken! Voelt u zich geroepen om ons te versterken?

Aanmelding nieuwe leden: info@sonsbeek.nl of telefonisch bij penningmeester Henk Eenink, 0642855475. 0264450660 Website www.sonsbeek.nl

Vlerk

Vogelwerkgroep Arnhem e.o.

Jaargang 40/2 2023

Inhoud

2	Colofon	
3	Enquête 2023	Bestuur
3	Mystery Bird	Redactie
3	Kopijsluitingsdatum	
4	Van het bestuur	Herman Boesveld
5	Spechten van Beekhuizen	Sonja Seuren
6	Slaapplatsexcursie Bijland	Cor de Vaan
7	Waarnemingen: Zwartkop	Koos Dansen
8-10	Hoe werkt Waarnemingen.nl?	Joris Bolder
11	Vogelaar (opnieuw) in de kijker	Koos Dansen
12	Trektellen rond Arnhem	Jorich van de Westeringh
13	Excursie Zwolle	Elisabeth van 't Hul
14-15	Excursie Amerongse Bovenpolder	Helen Lut
16	Excursie Golfbaan Welderen	Bas van Balen
17-18	Buur Natuur	Rob Muller
19-20	Doe-Tips van Joris	Joris Bolder
21-22	Ringterugmeldingen 48	Jan Schoppers
23	Vogel(s)potpourri	Ineke ten Bensel

